

קלה:

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

עין משפט נר מצוה

א ב מ"י פ"א מ"ב
תרומוה ה"ב כ טושיע
ג י"ב מ"י פ"א טושיע
א"ב מ"י פ"א טושיע
טושיע י"ד מ"י פ"א טושיע
ה"ב מ"י פ"א טושיע
ד מ"י פ"א טושיע
ה"ב מ"י פ"א טושיע
ו"ב מ"י פ"א טושיע
ז מ"י פ"א טושיע
ח מ"י פ"א טושיע
ט מ"י פ"א טושיע
י מ"י פ"א טושיע
יא מ"י פ"א טושיע
יב מ"י פ"א טושיע
יג מ"י פ"א טושיע
יד מ"י פ"א טושיע
טושיע י"ד מ"י פ"א טושיע

תורה אור השלם

- ראשית דגן תירוש ויצחק ראשית גז צאנן תמן לו.
- ראשית ערשיתם חלה תרומה תרומה בתרומת גזן פן תרומה אהה במדבר טו כ ובקרבכם את קציר שדה לקצר ולקטף קצירן לא תלקטו וקראו י"ט לו.
- כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנן חורב חקדיש ליה אלהיו לא תעבדו בכבוד שורך ולא תגזר בכבוד צאנן.
- דברים טו ט
- והבאתם שמה עליהם ובחובכם את משפחתם ואת תרומתם ידעם ותרומתם ותרומתם יבכרם וצאנכם דברים י"ב ויבאתם על מחות ביתך ובשעריך.
- דברים ו ט
- למען ירבו יתיכם וימי נתיכם על האדמה אשר יושבו עליה לא תחובם לחת לחם כמי השמים על הארץ. דברים י"א כ"א

שיטה מקובצת

א וצאנך למה לי גבי עי
ט"ס בכורות דף כ"ט א'
ל ואני שמעתי אבן לו
זקנה לפי שאין בריהו
זאם בא להפריש נסאז:
ו וכן הישן על היסן
זכו וכו' ויהי דיש חרש
וישן בחולין.

ורבנן לא כתוב לא וי"ו ולא ראשית. וא"ת לרבנן נמי תקשי לא לכתוב לאקף ולא ראשית ואנא לפינא מדגנן דשומפות עובד כוכבים פטור מלראשית הגז דמלאמרי רבנן לעיל ראשית הפסקין משמע הא לאו ראשית הוא וילפינן מרשיה דקרא וי"ל דרבנן לדבריו דר' אלעאי קא אמרי לרבין דבעי למילף מרשיה דקרא הא ראשית הפסקין ענין: **ואב"א** שותפות עובד כוכבים בתרומה רבנן חובי טהיבי. מתוך פ"ה אחרון משמע מדגנן לוכא למעוטי שומפות עובד כוכבים דקנדה הוא למלך גזן של עובד כוכבים גומרי גזן של שומפות אלג גזן אין סנדה למלך שכלל בהמה ובהמה יש לעובד כוכבים חלק בה ולא קרינא כחלה מנייהו לאקף וימיה דל"כ מה אנטרין לרבנן קרא דלאקף הא מדגנן דרשינן ולא של עובד כוכבים וילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור וכוון דשל עובד כוכבים פטור של שומפות נמי פטור דכרשיית שאין סנדה למלך (זו) ז"ל דלאו סנדה הוא ככל דאפילו ידעינן דלן של עובד כוכבים פטור מ"מ לא ידעינן דשל שומפות פטור בשומפות עובד כוכבים והשם מדגנן ילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור ודאפילו ידעינן דלן של שומפות עובד כוכבים קמא נקוטנרם דגנן דלן אהא ולא דיגון עובד כוכבים ז"ל הא סנדה דלן לא מימא הכי לרבנן מנא לכו שומפות עובד כוכבים פטור כראשית הגז אימא חלק למעוטי של עובד כוכבים אלג שומפות עובד כוכבים חייב: **אמר** רבא ומודה רבי אלעאי בתרומה. נראה דסנר ללשנא כנדה דלן סנדה למעט של עובד כוכבים טפי משל ישראל ללשנא קמא דלית לן למעוטי מחד קרא אלג שומפות עובד כוכבים ולא שומפות ישראל לאו הוה לרין ככל הנהו דמיימי קרא לרבות שומפות ישראל:

ורבנן לא נכתוב רחמנא לא וי"ו ולא ראשית. וא"ת לרבנן נמי תקשי לא לכתוב לאקף ולא ראשית ואנא לפינא מדגנן דשומפות עובד כוכבים פטור מלראשית הגז דמלאמרי רבנן לעיל ראשית הפסקין משמע הא לאו ראשית הוא וילפינן מרשיה דקרא וי"ל דרבנן לדבריו דר' אלעאי קא אמרי לרבין דבעי למילף מרשיה דקרא הא ראשית הפסקין ענין: **ואב"א** שותפות עובד כוכבים בתרומה רבנן חובי טהיבי. מתוך פ"ה אחרון משמע מדגנן לוכא למעוטי שומפות עובד כוכבים דקנדה הוא למלך גזן של עובד כוכבים גומרי גזן של שומפות אלג גזן אין סנדה למלך שכלל בהמה ובהמה יש לעובד כוכבים חלק בה ולא קרינא כחלה מנייהו לאקף וימיה דל"כ מה אנטרין לרבנן קרא דלאקף הא מדגנן דרשינן ולא של עובד כוכבים וילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור וכוון דשל עובד כוכבים פטור של שומפות נמי פטור דכרשיית שאין סנדה למלך (זו) ז"ל דלאו סנדה הוא ככל דאפילו ידעינן דלן של עובד כוכבים פטור מ"מ לא ידעינן דשל שומפות פטור בשומפות עובד כוכבים והשם מדגנן ילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור ודאפילו ידעינן דלן של שומפות עובד כוכבים קמא נקוטנרם דגנן דלן אהא ולא דיגון עובד כוכבים ז"ל הא סנדה דלן לא מימא הכי לרבנן מנא לכו שומפות עובד כוכבים פטור כראשית הגז אימא חלק למעוטי של עובד כוכבים אלג שומפות עובד כוכבים חייב: **אמר** רבא ומודה רבי אלעאי בתרומה. נראה דסנר ללשנא כנדה דלן סנדה למעט של עובד כוכבים טפי משל ישראל ללשנא קמא דלית לן למעוטי מחד קרא אלג שומפות עובד כוכבים ולא שומפות ישראל לאו הוה לרין ככל הנהו דמיימי קרא לרבות שומפות ישראל:

ידרך אין דשותפות לא כתב רבנן דשותפות עובד כוכבים פטור מלראשית הגז דמלאמרי רבנן לעיל ראשית הפסקין משמע הא לאו ראשית הוא וילפינן מרשיה דקרא וי"ל דרבנן לדבריו דר' אלעאי קא אמרי לרבין דבעי למילף מרשיה דקרא הא ראשית הפסקין ענין: **ואב"א** שותפות עובד כוכבים בתרומה רבנן חובי טהיבי. מתוך פ"ה אחרון משמע מדגנן לוכא למעוטי שומפות עובד כוכבים דקנדה הוא למלך גזן של עובד כוכבים גומרי גזן של שומפות אלג גזן אין סנדה למלך שכלל בהמה ובהמה יש לעובד כוכבים חלק בה ולא קרינא כחלה מנייהו לאקף וימיה דל"כ מה אנטרין לרבנן קרא דלאקף הא מדגנן דרשינן ולא של עובד כוכבים וילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור וכוון דשל עובד כוכבים פטור של שומפות נמי פטור דכרשיית שאין סנדה למלך (זו) ז"ל דלאו סנדה הוא ככל דאפילו ידעינן דלן של עובד כוכבים פטור מ"מ לא ידעינן דשל שומפות פטור בשומפות עובד כוכבים והשם מדגנן ילפינן גזו דשל עובד כוכבים פטור ודאפילו ידעינן דלן של שומפות עובד כוכבים קמא נקוטנרם דגנן דלן אהא ולא דיגון עובד כוכבים ז"ל הא סנדה דלן לא מימא הכי לרבנן מנא לכו שומפות עובד כוכבים פטור כראשית הגז אימא חלק למעוטי של עובד כוכבים אלג שומפות עובד כוכבים חייב: **אמר** רבא ומודה רבי אלעאי בתרומה. נראה דסנר ללשנא כנדה דלן סנדה למעט של עובד כוכבים טפי משל ישראל ללשנא קמא דלית לן למעוטי מחד קרא אלג שומפות עובד כוכבים ולא שומפות ישראל לאו הוה לרין ככל הנהו דמיימי קרא לרבות שומפות ישראל:

כוכבים בא"י להפקיע חלקו מיד מעשר. ואזי שמעתי שאין לו חקנה שלם (פי"א) שאם נזא להפריש ממלא מפרש מן הפטור על החיוב. ולי נראה שיש לו חקנה בשני נדדין אם יש לו טבל ממקום אחר מפרש על זה לפי חזו חייב אלג חזו ואם אין לו טבל אחר מפרש מנייה וזיה לפי כולו כגון אם יש לו עשרים מפרש שנים מןן שאם אין מפרש אלג אחד לא נפטר לפי שזה מפרש יש חזו שאין שם מעשר חל עליו לפי שהוא פטור ועומד אלג כשמפרש שנים הרי השם חל על האחד ופטור את העשרה המחוייבין והא ליכא למימר דלמא שניהם המופרשין חלקו של עובד כוכבים גדלו ואין שם מעשר חל עליהם דמנא נגמרא דראש השנה (דף י"ג:) גזי חדש וישן המעורבין דק"ל (תרומוה פ"א מ"ה) אין תורמין מזה על זה וקמתי לומר את גרתי לחובי ומנא תורם מן החדש שבו על החדש שבו וכן הישן שבו (א) וזי היכי דפריש חדש וישן בחולין איכא נמי חדש וישן כמעשר הכא נמי ממלא תורם מן החיוב שבו על החיוב שבו וכן הישן שבו על הפטור שבו ואפילו למאן דפליגי עליה דההוא הכא מודי דהתם הוא דאיכא למימר אין בילה לא נכללו יפה ושמה אין חדש כמעשר לפי חשבון הוטור בחולין ואין ישן כמעשר לפי חשבון הוטור בחולין אלג הכא יש בילה דהא ככל חטא וזמתי יש לעובד כוכבים ולמלא חלק כיון דלן ברירה וזי אפרש מנייה וזיה יש כמעשר מן החיוב וכן הפטור כפי החיוב (פרק ה"ה) מלמתי דעבל וחולין שומענרז אם יש לו פרגסא ממקום אחר מואל לפי חשבון כלומר מפרש ממקום אחר לפי חשבון טבל זה המעורב ואם לאו טעל מן החולין כפי תרומת מעשר שפטול ואזי יודע מהו. ורבי ורשב"ג הכי פליגי רבי קנר אם יש לו טבל אחר מפרש על זה לפי חזו ואם הפריש לפי כולו דנמלא מרבה כמעשרות ומעשרותיו מקולקלים זה מתוקן ועוד נ"מ שאין מפרשים מזה על טבל אחר ור"ש (ב"ג) סבר יש ברירה וכוון שחלקו הרי חלקו של ישראל כולו חייב ואפילו הוא נזא להפריש עליו ממקום אחר מפרש לפי כולו והשם חל על מעשרותיו ומתוקנים הם ואם רצה להפריש מזה על מקום אחר מותר: ואי בעיט אימא. לא מתקן למימר דדר ערביה דמרייהו דין שומפות עובד כוכבים גזן שומפות ישראל לרבי אלעאי מאלף נקפי דבעינן מיוחד לך גזא שומפות לא שגא דעובד כוכבים ולא שגא דישיראן: ישראל עובד כוכבים הוא. וכל ישראל נקראין בלשון יחודי ולא מיוחד בעינן ובלבד שאוכל לקרוא בה זאן של ישראל: **אמר רבא**. אע"פ דפטר ר' אלעאי בשומפות דראשית הגז מודה הוא בכל הני דלמא לקמיה כל חד וחד כדמפרש טעמא: **תרומוהיכס**. משמע לשיני: **אדרבה** ליקף **תרומוה**. למיזנא דהא בתרומה נמי כתיב ראשית (דברים י"ח) ושומפות חייבת בה וקולא וחומרל לחומרל מקשינן (יבמות ט:) **למה** לי. קרא ערשיתוכס לחיובא בשומפות: **כדי ערשיתוכס**. כמדבר יתנה להם תורה וכן נאמר להם כדי ערשיתוכס על עכשיו חייב בחלה וזמתי עיסת מדבר עומר לגלגלת והעומר עשירת החשבון עולה לחמשה לוגין ופריים ששה שבעה רבגים ועוד מדבריות שהן מ"ג צילום וחומס בילה כדלמלין בעירובין כפי' כ"ז משתתפין (דף פ"ג:) איפה שלם שאין סאה ששת קבין הרי איפה י"ח קבין קב ד' לוגין הרי איפה ע"ב לוגין עשירת דדה כמה הוה שבעה לוגין לשבעים לוג ולשני לוגין שהן י"ב צילום עשירת שלם צילום וחומס הרי שבעה לוגין וצילום וחומס בילה והלוג ששה צילום הרי מ"ג צילום וחומס: **ארלגס**. של שנים הוא אומר: **נקרף ולאקף**. כל הבכור וגו' הרי כתיב ובכורות נקראס ולאנסס אפילו לשנים: דרך

מסורת הש"ס

(א) (ערוכות מ) גיעין
מ"ג (מסופתא תרומות
פ"ג מ"י:) (ב) ערוכות
ט: (ג) (ד) דרמלן
(ד) (מנחת סו.) (ה) (וימא
א': ע"ש מנחת סו.) (ו)
(ז) (מנחת סו.)

גליון הש"ס

גבי ואלא כ"ד ל"א
א"א. ע"י מנחת דף מד
פ"א טו"י ד"ה ט"ל
וכרש"א חידושי שנת דף
ק"ה ע"ב ד"ה ה"א:

הנהגות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה ורבנן
וסי' לשומפות ישראל אלא
דגנן: (ב) ר"ה פסק
לדור אחרים: (ג) ר"ה
טבל וחולין וסי' ומן היסן
שבו על היסן שבו וזי
היכא דאיכא חזו ישן
בחולין הרי נמי איכא
חדש וישן כמעשר פ"ל:
(ד) ר"ה ד"ה ואיבעית
אימא וסי' שאין סנדה
למלך אלא ז"ל:

מוסף רש"י

טבל וחולין מעורבים.
אין לך כל חטא וזמתי שאין
מיהו טבל וחזיה חולין,
שחלק הערשית פטור, ואף
לאחר שחלקו התבואה
הלקח מן הסיס"ס נקף
לפטר ישראל לרין דלן
אח שלו מנייה וזיה ולא
ממט על טבל נחור ולא
מטבל נחור עליו, מפני
שאפרש מן הפטור על
החיוב וכן החיוב על
הפטור, אלג כ' מפשר
מנייה וזי מפשר שלם
מנא מעשר מן החיוב
שבו על החיוב שבו וכן
הפטור שבו על הפטור שבו
(ג"ו ח"ו) של ישראל
חייב. לאחר שחלקו הרי של
ישראל טבל נחור ומפשר
ממט על אחר ומלאחר
עליו, דיש ברירה, ושל
עובד כוכבים פטור.
לגמרי, ולמקף אין ברירה
ואפילו חלקו כספיקא הן
עומדין (סו"ט).